

IBBY INŠTITÚT BRATISLAVA

BIBIANA, medzinárodný dom umenia pre deti (BIBIANA) získala na vytvorenie virtuálneho centra zameraného na podporu čítania detí grant z UNESCO (v roku 2014), ktorý odborne zastrešovala Slovenská sekcia IBBY, garantkou bola jej prezidentka Timotea Vráblová. Cieľom projektu Stop reading crisis (Zastavme krízu čítania), ktorý realizovala v BIBIANE, sídle Slovenskej sekcie IBBY, bolo vytvorenie medzinárodného virtuálneho centra podpory čítania a rozvoj medzinárodných tréningových programov na zvyšovanie čitateľských kompetencií detí. Na vytvorení centra spolupracoval Výkonný výbor IBBY (Medzinárodná únia pre detskú knihu), v ktorom malo Slovensko zastúpenie členkou Timoteou Vráblovou.

Prvým výstupom projektu bol medzinárodný workshop Stop reading crisis, ktorý sa konal v Bruseli (december 2014) v spolupráci s EÚ Komisiou pre kultúru a vzdelávanie a Stálym zastúpením SR a bol zameraný na problém narastajúcej krízy v oblasti čitateľských kompetencií v Európe. Odborníci, ktorí vystúpili na workshope, mali záujem priniesť nielen analýzu situácie, ale aj víziu riešenia tohto problému v Európe. Workshop dramaturgicky pripravila a Slovensko zastupovala prezidentka Slovenskej sekcie IBBY Timotea Vráblová. Okrem ďalších s príspevkom vystúpili aj prezident IBBY, belgický spisovateľ Wally de Doncker, švédska odborníčka v oblasti psychológie čítania Gunilla Ekmanová, Karel Barták, koordinátor projektu Kreatívna Európa z Európskej únie pre vzdelávanie a kultúru, Cinzia Laurelliová, z talianskej nadácie Carla Colodiho, zameranej na propagáciu čítania. Jednou z praktických aplikácií workshopu bola výstava Bienále ilustrácií Bratislava (BIB). Je to práve Bienále ilustrácií Bratislave (BIB), ktorý vo svetovom kontexte ostatných 50 rokov významne ovplyvňuje knižnú kultúru. V čase konania ho videli účastníci zo 75 krajín (vrátane Afriky). Workshop bol dostupný aj virtuálne, a to prostredníctvom webstreamingu na <http://scic.ec.europa.eu/streaming/index.php?es=2&sessionno=636efd4f9aeb5781e9ea815cdd633e52>.

Projekt virtuálneho centra pokračoval zapojením do riešenia výskumnej úlohy (Timotey Vráblovej) v rámci OMC podskupiny: Plán práce Rady pre kultúru 2015 - 18. Prioritná oblasť A, Sprístupňovanie kultúry a inkluzivita, Téma A2 (podskupina): Propagácia čítania v digitálnom prostredí za účelom stimulovania prístupu a podnecovania rozvoja príjemcov. Otvorená metóda koordinácie (COUNCIL WORK PLAN FOR CULTURE 2015 – 2018. Priority Area A „Accessible and inclusive culture“ Topic A2 (subgroup): Promoting reading in the digital environment in order to encourage access and audience development Open Method of Coordination (OMC). Timotea Vráblová pracovala a pôsobila v komisii ako spolupredsedyňa.

Ďalším krokom bolo vytvorenie IBBY inštitútu Bratislava. Jeho otvorenie s názvom *Svet zachráni rozprávky* sa uskutočnilo na open-air festivale Knižné hody v auguste 2015. Na festivale vystúpili významní spisovatelia, ilustrátori aj herci. Deti mali možnosť počúvať rozhlasové rozprávky na vybraných stanovištiach mesta, kam ich zaviezol vláčik Prešporáčik. Na Hviezdoslavovom námestí boli pripravené rôzne typy dielní, súťaží a aktivít (maratónsky beh podľa rozprávky), prostredníctvom ktorých sa deti, rodičia a celá kultúrna verejnosť mohli zoznámiť s rôznymi tvorivými formami práce s knihou a vnímať čítanie v širšom kontexte než ho ponúka bežná školská prax. IBBY inštitút Bratislava sa etabloval ako medzinárodné centrum pre výskum a rozvoj kultivovaného čítania (čítania s porozumením), je úzko prepojený s IBBY a poskytuje platformu pre spoluprácu členských krajín IBBY, iniciuje aktivity na medzinárodnej úrovni na verejných a odborných fórach. Tento status bol prijatý aj na zasadnutí Výkonného výboru IBBY v Aucklande v roku 2016.

Vo svojej činnosti pokračoval inštitút dvoma medzinárodnými konferenciami, zameranými na problematiku čítania. Konferencie boli určené širokej verejnosti: rodičom, knihovníkom, učiteľom, pracovníkom s deťmi, odborníkom na literatúru pre deti a mládež a na príbuzné disciplíny, ktoré sa týkajú čítania a práce s knihou. Zoznámili širšiu verejnosť s pohľadom významných domácich a zahraničných odborníkov. Konferencia ***Vidíme rozlične alebo Ako čítať detské obrázkové knižky*** sa zamerala na formy práce s obrázkovou knižkou, ako ju možno čo najviac vnímať a ako s ňou pri čítaní s deťmi pracovať tak, aby sa im vstúpil vzťah k čítaniu, rozvíjala ich osobnosť a formovali sa vzájomné vzťahy v rodine či komunite. Formou vizuálneho vyjadrenia rozmanitých kultúr sa upriamila pozornosť širšej verejnosti na takýto spôsob vnímania. Konferencia ***Stop kríze čítania!*** bola zameraná na čítanie, a to nielen na problematiku propagácie čítania, ale najmä na predstavenie problémov, ktoré sa týkajú procesu čítania a kultivovaného čítania, teda čítania s hlbokým či hlbším porozumením. Cieľom bolo tiež sprostredkovať najnovšie poznatky o tom, ako čítanie rozvíja osobnosť dieťaťa, predstaviť proces čítania, ako ho nepoznáme, prípadne poznáme len okrajovo. Zoznamiť širšiu verejnosť s pohľadom významných domácich a zahraničných odborníkov. Na obidvoch konferenciách vystúpilo 19 domácich a zahraničných odborníkov.

V decembri 2015 sa v Bruseli v budove DG TRANSLATION EU uskutočnil medzinárodný **tele-seminár Prekladateľské fórum o detskej literatúre: hodnoty, modely a ich pretlmočenie** (Translation Forum Children's Literature: values, models and their translation), ktorý bol súčasne vysielaný v Luxembursku a tiež medzinárodne vysielaný prostredníctvom webstreamu. Seminár, ktorý v spolupráci s BIBIANOU a IBBY Institute Bratislava organizoval DG TRANSLATION EU, dramaturgicky pripravila a Slovensko zastupovala Timotea Vráblová. Na seminári, ktorý bol súčasne otváracím podujatím výstavy BIB-u, vystúpila aj riaditeľka Ceny Astrid Lindgrenovej (ALMA), Helen Sigelandovej a švédska odborníčka v oblasti psychológie čítania Gunilla Ekmanová. Zahraničie vníma BIB ako významný projekt, ktorým sa prostredníctvom podpory kvalitnej ilustračnej tvorby formuje vzťah dieťaťa ku knihe. Seminár je doteraz dostupný na sieti.

Činnosť IBBY INŠTITÚTU BRATISLAVA v roku 2016

S podporou BIBIANY sa rozvíjala činnosť Inštitútu aj v roku 2016. Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR vybralo podujatie Bienále ilustrácií Bratislava a IBBY inštitút Bratislava na prezentáciu Slovenska v rámci sprievodných podujatí počas predsedníctva SR v Rade EÚ. Na základe poverenia pripravila Timotea Vráblová sériu štyroch podujatí, ktorých organizáciu prevzalo Stále zastúpenie SR pri EÚ. Na Európskej škole v Bruseli sa pod vedením Beaty Panákovvej a Timotey Vráblovej uskutočnili dva literárne workshopy. Boli zamerané na priblíženie tvorby jubilanta Ľubomíra Feldeka a slovenského prekladu knihy Daniela Pennaca Vlčie oko. Workshopy mali aj súťažný charakter. Výtvarné práce detí a plagát z víťazných prác boli prezentované na výstave v budove LEX-u Európskej rady. V priestoroch Knižnice prekladateľov sa uskutočnilo otvorenie výstavy BIB-u, ktorú prezentovala generálna komisárka Zuzana Jarošová. Ďalšou aktivitou bol medzinárodný seminár **Prenášanie hodnôt a hodnota prenosu** (Transferring Values and the Value of Transferring), v prednáškovej sále Európskej komisie sa na ňom zúčastnilo vyše 60 účastníkov. Na seminári vystúpili Valerie Coghlanová, prezidentka medzinárodného časopisu BOOKBIRD (časopis IBBY venovaný knižnej kultúre pre deti a mládež), Helen Sigelandová, riaditeľka Ceny Astrid Lindgrenovej (ALMA), Beata Panáková, autorka, prekladateľka, dramaturgička RTVS a Timotea Vráblová.

So správou o činnosti za ostatné obdobie a výhľadovej činnosti IBBY inštitútu Bratislava sa zoznámili členovia Výkonného výboru IBBY na Medzinárodnom kongrese IBBY v Aucklande, ktorý ho akceptoval ako medzinárodnú platformu čítania. Zároveň sa na tomto kongrese začala príprava dvoch medzinárodných konferencií a sprievodných podujatí IBBY inštitútu Bratislava v roku 2017.